

Uitwerking kaders wateropgave 2013

Uitwerking kaders wateropgave 2013	1
0. Aanleiding.....	1
1. Doel en afbakening Uitwerking.....	2
2. Leeswijzer	2
3. Bestaande uitgangspunten Omgevingsplan	3
3.1 Het Flevolands watersysteem en de wateropgave	3
3.2 Huidig beleid voor de oplossing van de wateropgave	6
4. Nieuw beleidskader duurzaamheid (uitwerking trits).....	9
4.1 Inhoudelijk kader	9
4.2 Proces integrale afweging	11

0. Aanleiding

De provincie (provinciale staten) is kadersteller voor het waterbeheer. Dit richt zich onder andere op het houden van droge voeten: een goede grondwaterstand (drooglegging) en een kleine kans op het buiten de oevers treden van tochten en vaarten (wateroverlast). Er is sprake van een wateropgave als het watersysteem niet voldoet aan de Flevolandse norm voor wateroverlast uit de Verordening voor de Fysieke Leefomgeving Flevoland (er wordt berekend dat inundatie vanuit de watergang vaker optreedt dan acceptabel wordt geacht) of als de drooglegging onder normale omstandigheden anders is dan gewenst is voor de functie-eisen van het gebied. De streefwaarde voor de drooglegging wordt bepaald in het proces van het Gewenste Grond- en Oppervlaktewater Regime (GGOR) door het waterschap. Het stuk dat voor u ligt geeft uitwerking aan het beleid voor het oplossen van de wateropgave.

In de Partiële herziening van het omgevingsplan (Water) uit 2009 (hierna: Omgevingsplan) hebben provinciale staten haar kaders nader uitgewerkt voor waterkwaliteit (Kaderrichtlijn Water) en voor wateroverlast. De aanpak en rolverdeling bij het oplossen van de wateropgave zijn nader bepaald en vastgelegd. In de partiële herziening is bepaald dat gedeputeerde staten nog twee uitwerkingen zouden geven van:

- de norm voor wateroverlast:
“De norm voor regionale wateroverlast wordt door gedeputeerde staten nader uitgewerkt”(pagina 11). “Het systeem wordt getoetst conform de door gedeputeerde staten op te stellen regels.” (pagina 12)
- de trits voor wateroverlast:
“De trits vasthouden-bergen-afvoeren. De trits geeft een voorkeursvolgorde aan voor maatregelen om wateroverlast te voorkomen, van duurzaam naar minder duurzaam. De trits is erop gericht om afwentelen van wateroverlast te voorkomen zowel ruimtelijk, bestuurlijk, financieel als in de tijd. Een watersysteem moet zoveel neerslag kunnen vasthouden of bergen dat onder andere een naastgelegen polder, het rijkswater of een volgende generatie hiermee niet onnodig worden belast. De trits voor wateroverlast zal door gedeputeerde staten nader worden uitgewerkt.” (pagina 11).

In 2011 hebben gedeputeerde staten de norm voor wateroverlast nader uitgewerkt en vastgelegd in het Uitvoeringsbesluit regionale waterkeringen en regionale wateren Flevoland 2011. Hiermee is operationeel gemaakt hoe de Flevolandse norm in de praktijk moet worden toegepast. Het waterschap kan hiermee de toetsing van het watersysteem voor wateroverlast uitvoeren.

Met voorliggende uitwerking van het Omgevingsplan wordt de ‘trits voor wateroverlast’ voor Flevoland operationeel gemaakt. Het beleid is aanvullend op dat van de Partiële herziening van het omgevingsplan (Water) uit 2009.

1. Doel en afbakening Uitwerking

Deze uitwerking van het Omgevingsplan is een aanvulling op de provinciale kaders uit 2009 en geeft invulling aan het in de partiële herziening bepaalde voornemen de trits voor wateroverlast nader uit te werken.

De trits is daarbij in het ruimere perspectief van duurzaam waterbeheer geplaatst. Abstracte begrippen als de “trits voor wateroverlast”, “robuustheid” en “duurzaamheid” zijn voor Flevoland operationeel gemaakt. Hierdoor krijgen deze een plaats bij de integrale afweging van maatregelen voor de oplossing van de wateropgave voor wateroverlast en geringe drooglegging.

De kaderstellende rol van de provincie is met name van toepassing op het waterschap, niet op gemeenten en Rijkswaterstaat. De kaders uit “Uitwerking Kaders Wateropgave 2013” zijn van toepassing op de integrale afweging van maatregelen voor wateroverlast door het waterschap. Het waterschap motiveert de integrale afweging van maatregelen in het Waterbeheerplan en in de Algemene Voortgangsrapportage. De kaders geven het waterschap van te voren duidelijkheid over het beleid van de provincie. Omdat deze kaders de randvoorwaarden voor een brede afweging willen geven, zijn de Flevolandse gemeenten, Rijkswaterstaat Midden-Nederland en het Waterschap Zuiderzeeland bij de voorbereiding betrokken.

Deze kaders beperken zich tot wateroverlast. Andere met klimaatverandering samenhangende thema’s, zoals de wateropgave voor watertekort, worden hier niet behandeld. Watertekort is één van de onderwerpen van het Deltaprogramma.

Deze uitwerking gaat niet in op de Flevolandse norm voor wateroverlast. Deze norm is opgenomen in de Verordening voor de Fysieke Leefomgeving Flevoland.

2. Leeswijzer

De uitwerking start in hoofdstuk 3 met een samenvatting van bestaande uitgangspunten die in het Omgevingsplan worden gehanteerd. Hierbij worden eerst de relevante fysieke aspecten van het watersysteem beschreven, vervolgens komen de beleidsmatige uitgangspunten aan de orde. Hoofdstuk 4 is het nieuwe beleidskader; het geeft een visie op duurzaamheid bij het oplossen van de wateropgave en een nadere uitwerking van het proces rond de integrale afweging van maatregelen.

3. Bestaande uitgangspunten Omgevingsplan

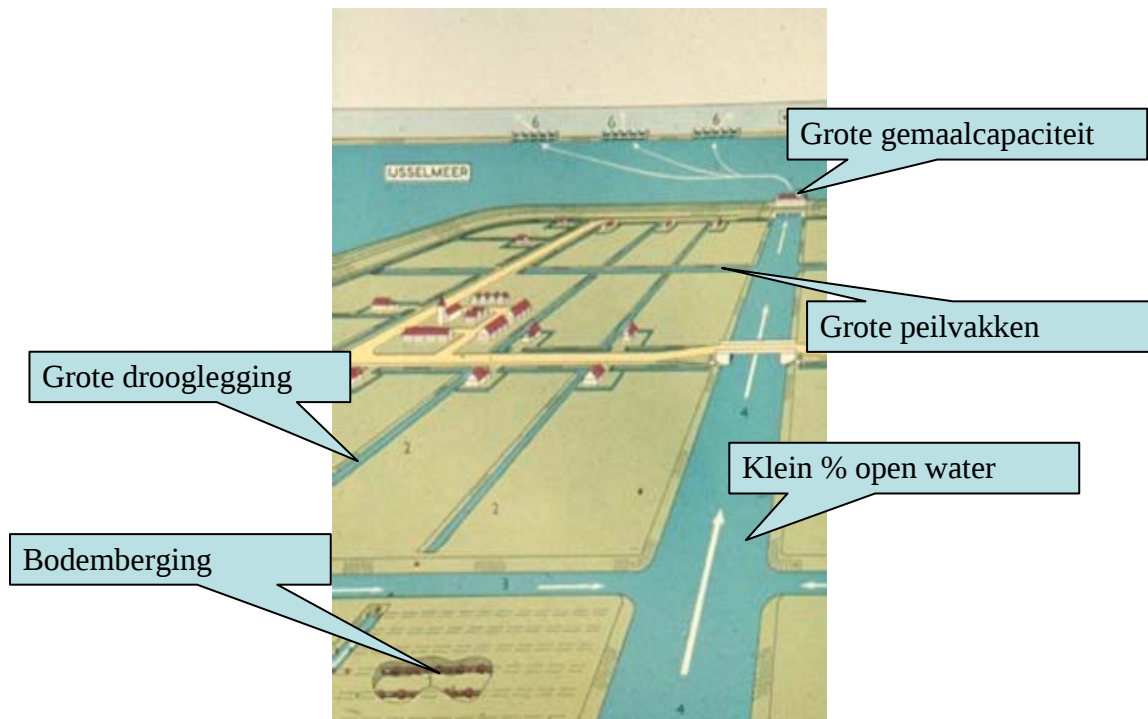
3.1 Het Flevolands watersysteem en de wateropgave

De wateropgave: geringe drooglegging en wateroverlast

In Flevoland wordt onder de wateropgave een aantal problemen gegroepeerd die samenhangen met klimaatverandering en bodemdaling. De belangrijkste hiervan zijn wateroverlast (water op het maaiveld vanuit de watergang door hevige neerslag) en onvoldoende drooglegging (overlast door hoge grondwaterspiegels door maaiveld daling).

Wateroverlast is genormeerd door de Flevolandse norm voor wateroverlast, deze is opgenomen in de Verordening voor de Fysieke Leefomgeving Flevoland. De problematiek van geringe drooglegging wordt aangepakt in het proces rond het opstellen van het Gewenste Grond- en Oppervlaktewater Regime (GGOR). Voor grondwaterstanden gelden geen normen, maar streefwaarden.

Het Flevolands watersysteem

Figuur 1, Flevolands watersysteem (Rijksdienst IJsselmeerpolders)

Watersystemen in polders zijn ontworpen om wateroverlast vanuit oppervlaktewater en grondwater te voorkomen. Bemaling, oppervlaktewaterstelsel, afwatering en ontwatering zijn hierbij op elkaar afgestemd. Bij het inrichten van de Flevopolders zijn specifieke uitgangspunten gekozen, afgestemd op de lokale situatie (figuur 1). Het Flevolands ontwerp biedt goede handvaten om abstracte begrippen (trits, robuustheid) een nuttige vertaling te geven voor de Flevolandse context.

Bij het ontwerpen van een polder wordt er naar een evenwicht tussen bemalingscapaciteit en berging gestreefd. Bij een kleine bemalingscapaciteit kan niet al het water dat de

polder inkomt door neerslag of kwel (het uittreden van grondwater) direct weer uitgemaalend worden en moet het tijdelijk geborgen worden. Bij een hogere bemalingscapaciteit is berging minder noodzakelijk; de pompcapaciteit kan een hogere neerslagintensiteit verwerken. In de loop van de eeuwen is de mogelijkheid te bemalen sterk toegenomen door de mechanisatie; van windmolen, via stoomgemaal tot diesel of elektrisch gemaal. Hierdoor hebben moderne polders minder berging dan oude polders. Flevoland is hier het ultieme voorbeeld van met een open waterberging van slechts 3,5% in stedelijk gebied en 1 à 2% in het landelijk gebied.

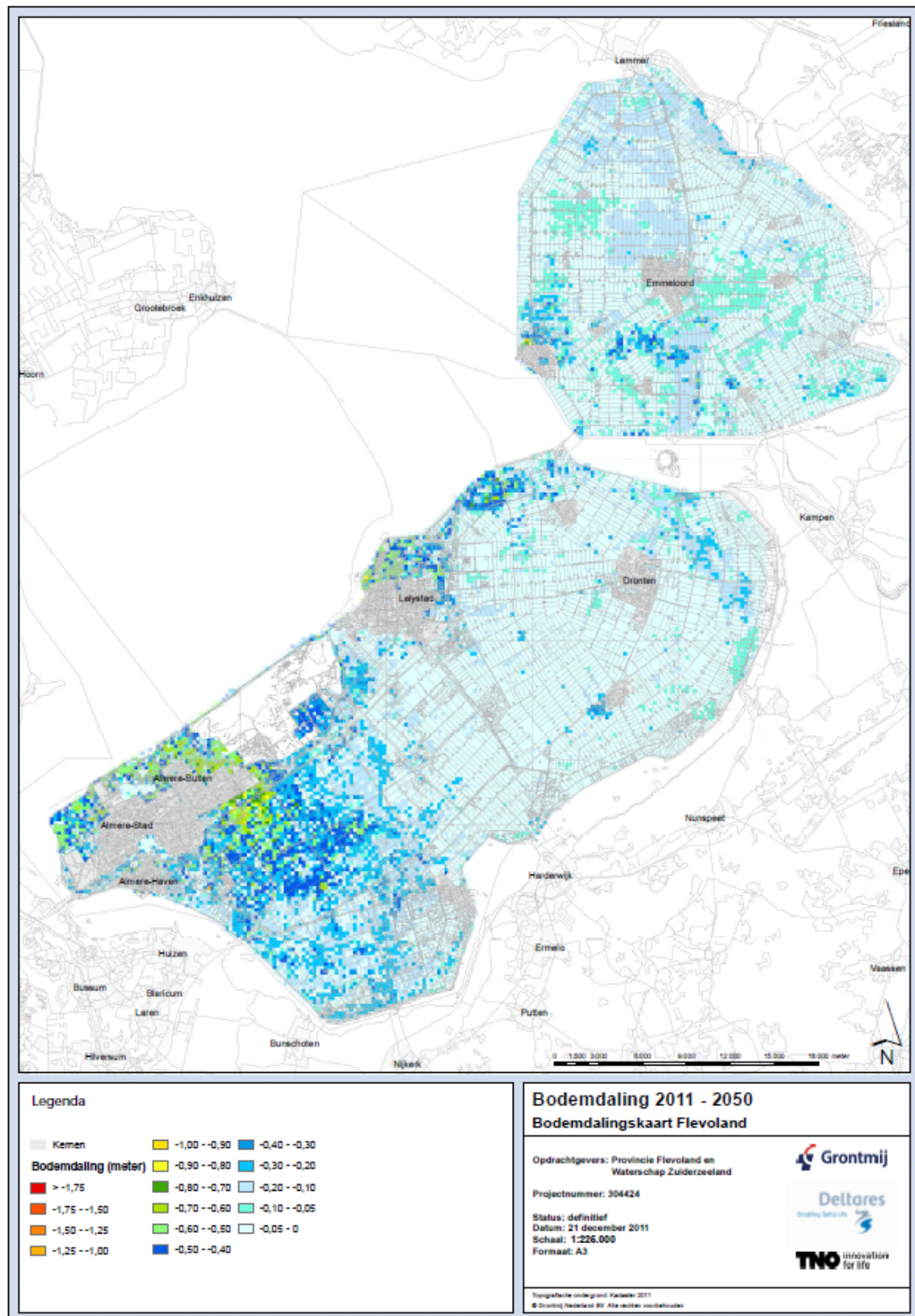
Ondanks het geringe percentage open water zijn er verschillende factoren die maken dat er toch aanzienlijke waterberging is in Flevoland. Dit komt door de bodemopbouw, de grootte van de polders en de drooglegging.

In de polder komt, vooral in Zuidelijk en Oostelijk Flevoland, een speciaal type klei voor dat bij rijping scheurvorming vertoont. Het oppervlaktewater staat in open verbinding met de spleten in de bodem. Hierdoor wordt deze in de bodem aanwezige bergingscapaciteit goed benut in situaties van overvloedige regen.

De Flevopolders behoren tot de grootste polders in Nederland en hebben ook de grootste peilvakken. Hierdoor zal bij een bui die niet in de hele polder tegelijkertijd valt, het water makkelijk zijwaarts kunnen afstromen. Er zal zo minder peilstijging optreden. Extreme neerslaggebeurtenissen zijn vaak van het type bui dat kort en plaatselijk valt. Het poldersysteem heeft door de schaalgrootte van de peilvakken een extra veiligheidsmarge.

De polders zijn met een grote drooglegging ontworpen. Dit heeft te maken met de grote percelen, de daarvoor benodigde ontwatering en met het voorkomen van het opdringen van zout grondwater tot in de wortelzone. Het zoute grondwater wordt afgevangen in diepe tochten, vaarten en drains. Onder de percelen vormt zich een zoetwaterlens van regenwater. Deze grote drooglegging heeft als bijkomend voordeel dat er een aanzienlijke verticale waterberging aanwezig is in bodem en oppervlaktewater.

De rol van bodemdaling

Figuur 2, Bodemdalingskaart 2050 (bron: Grontmij 2012)

Bodemdaling is een natuurlijk proces na de drooglegging van een polder. Klei rijpt en compacteert als gevolg van ontwatering. Ook veen compacteert, maar kent daarbij nog een ander proces dat tot volumeafname leidt; oxidatie (een langzame 'verbranding' onder invloed van toetredende zuurstof). Zand is relatief ongevoelig voor bodemdaling. Waar de bodemdaling in kleigronden afneemt met de tijd en langzamerhand tot een eindsituatie nadert, kan in veengronden de bodemdaling doorgaan tot alle veen verdwenen is.

Belangrijkste factor die de bodemdaling bepaalt is de grondwaterspiegel; boven de grondwaterspiegel gaat de bodemdaling sneller dan onder de grondwaterspiegel. Veenlagen boven de grondwaterspiegel zijn extra kwetsbaar voor oxidatie.

Bodemdaling heeft tot gevolg dat het maaiveld lager komt te liggen. Dat betekent een hogere kans op wateroverlast (water op maaiveld uit de watergang door hevige regenval) en hogere grondwaterstanden ten opzichte van het maaiveld (grondwateroverlast).

Bij het Flevolands ontwerp is rekening gehouden met de toekomstige bodemdaling. Dit was één van de redenen voor de ruime drooglegging in de Flevopolders vergeleken met overige gebieden in Nederland. Recent onderzoek heeft het inzicht opgeleverd dat de bodemdaling groter is dan oorspronkelijk voorzien was (figuur 2). Ook treden geografisch grote verschillen op. Hierdoor zal de wateropgave (lokaal) al sneller toenemen dan oorspronkelijk voorzien.

3.2 Huidig beleid voor de oplossing van de wateropgave

Flevolandse Norm voor wateroverlast

De Flevolandse Norm voor wateroverlast maakt onderscheid tussen stedelijke gebieden, landbouwgebieden en natuur. Voor stedelijk gebied geldt een norm van 1:100. Dit sluit aan bij de landelijke werknormen zoals die zijn voorgesteld in het Nationaal Bestuursakkoord Water-actueel uit 2009 (NBW-a).

Voor natuur geldt geen norm. Dit betekent dat natuurgebieden mogen onderlopen, tenzij op basis van de natuurdoelen andere afspraken worden gemaakt.

Voor de landbouwfunctie geldt de norm van 1:50. Dit sluit aan bij de werknorm voor hoogwaardige land- en tuinbouw en glastuinbouw uit het NBW-a. Daarbovenop heeft Flevoland een gemiddelde norm van 1:80 per polderafdeling vastgesteld. Het beschermingsniveau tegen wateroverlast van de Flevolandse agrarische gebieden is daarmee hoog te noemen. Dit is een bewuste keuze geweest. De redenen hiervoor waren de historisch goede uitgangssituatie en de wens tot flexibiliteit, zowel binnen het landbouwkundig gebruik als tussen landbouw en andere functies. Het watersysteem van de polders is in aanleg al ontworpen met een hoge veiligheidsmarge.

Duurzaamheid

In de partiële herziening hebben provinciale staten verschillende uitgangspunten voor de oplossing van de wateropgave vastgelegd. De provincie hanteert de trits vasthouden-bergen-afvoeren bij de oplossing van de wateropgave. De trits geeft een

voorkeursvolgorde aan voor maatregelen om wateroverlast te voorkomen, van duurzaam naar minder duurzaam. De trits is erop gericht om afwentelen van wateroverlast te voorkomen. Provinciale staten hebben in de partiële herziening gedeputeerde staten opgedragen de trits voor wateroverlast nader uit te werken.

De opgaven voor waterkwaliteit, wateroverlast, watertekort en drooglegging dienen in samenhang beschouwd te worden. Daarbij wordt gezocht naar oplossingen die zoveel mogelijk de totale waterproblematiek aanpakken en die in ieder geval geen belemmering vormen voor het oplossen van één van de opgaven.

Voor zowel stedelijk als landelijk gebied geldt bij alle ruimtelijke ontwikkelingen waarvoor een ruimtelijk plan wordt opgesteld of gewijzigd, dat afwenteling op andere gebieden in toekomstige situaties voorkomen moet worden. De afvoer uit het plangebied mag in de toekomstige situatie niet toenemen ten opzichte van de huidige situatie.

Bodemdaling en geringe drooglegging

Hoewel bodemdaling een natuurlijk proces is na de inpoldering van een gebied, is beheersing van dit proces noodzakelijk. Gelet op de veiligheid, bewoonbaarheid van het gebied en de waterhuishouding wordt de daling van het maaiveld tegengegaan.

Het verlagen van peilen in bodemdalingsgebieden om aan de wensen van bestaande landgebruikfuncties te voldoen past niet bij een duurzaam watersysteem. Onderbemalingen zijn onomkeerbare ingrepen die leiden tot een versnippering van het watersysteem, extra snelle bodemdaling, extra kwel en daarmee mogelijk tot een verslechtering van de waterkwaliteit. Bovendien leiden onderbemalingen tot afwenteling van de wateropgave op de rest van de polders.

In gebieden die voor maaiveld daling gevoelig zijn, wordt het waterbeheer zodanig uitgevoerd dat de daling zo gering mogelijk is. Hierbij wordt een evenwicht gezocht tussen de eisen die het bodemgebruik stelt en een duurzaam beheer van het watersysteem.

In een aantal gebieden (voornamelijk bodemdalingsgebieden) is sprake van een beperkte drooglegging ten opzichte van de eisen van het huidige landgebruik. Hier is mogelijk een overgang naar een ander (agrarisch) gebruik dat ook op langere termijn in overeenstemming is met de verslechterende drooglegging noodzakelijk.

Bodemdaling en de Flevolandse norm

Alle vormen van landbouw zijn en blijven mogelijk in Flevoland. Door de norm is overgang naar een ander landgebruik eenvoudig. De hoge Flevolandse norm bevordert de economische ontwikkeling van de polders. Opgemerkt moet worden dat door bodemdaling het handhaven van de norm op alle locaties in de toekomst te kostbaar kan worden. Deze discussie vindt niet plaats binnen individuele projecten maar wordt breder gevoerd in het kader van het omgevingsplan en de verordening.

Proces bij de oplossing van de wateropgave

In de partiële herziening is een nadere uitwerking gegeven van de rollen en taken met betrekking tot de wateropgave:

- Zesjaarlijks, te beginnen in 2012 toetst het waterschap het watersysteem aan de normen zoals opgenomen in de Verordening voor de fysieke leefomgeving Flevoland (VFL) en gebruikt daarbij de dan geldende KNMI-klimaatscenario's.
- Het watersysteem moet uiterlijk in 2015 door het waterschap op orde worden gebracht en gehouden voor wat betreft wateroverlast en drooglegging.
- Na 2015 wordt het watersysteem door het waterschap op orde gehouden, gebaseerd op een prognose van de klimaatverandering en bodemdaling voor 2050.
- Binnen drie jaar na de toetsing worden maatregelen voor de oplossing van de wateropgave geprogrammeerd in het beheerplan.
- Maatregelen worden opgesteld voor tenminste 2 toetsingsperiodes -12 jaar- van tevoren. Het waterschap geeft daarbij ook een doorkijk tot 2050 door de verwachte maatregelen voor deze periode op hoofdlijnen te beschrijven.

Door 12 jaar vooruit te programmeren is er voldoende tijd om een eventuele ruimtelijke claim planologisch vast te leggen en te realiseren. Ook resteert tijd voor eventuele alternatieve maatregelen. De periode tot 2050 is bedoeld om de koers te bepalen, zodat enerzijds op hoofdlijnen duidelijk wordt dat en op welke wijze de wateropgave wordt opgelost en anderzijds belanghebbenden zich kunnen oriënteren en kunnen anticiperen op mogelijke maatregelen.

In Flevoland wordt onder de wateropgave een aantal problemen gegroepeerd die samenhangen met klimaatverandering en bodemdaling. De belangrijkste hiervan zijn wateroverlast (water op het maaiveld vanuit de watergang door hevige neerslag) en onvoldoende drooglegging (overlast door hoge grondwaterspiegels door maaiveld daling).

Het waterschap neemt initiatief tot een proces met de belanghebbenden om de wateropgave op te lossen en heeft daarbij de trekkende rol. Het waterschap maakt daarbij een integrale afweging van de maatregelen, gebruik makend van de provinciale kaders. Gemeenten en provincie leggen eventuele ruimtelijke reserveringen vast.

In de Verordening voor de fysieke leefomgeving wordt het waterschap gevraagd te rapporteren over de voortgang van de oplossing van de wateropgave. In het Verslag toetsing watersysteem (eens in de 6 jaar) rapporteert het waterschap over de toetsing van het watersysteem. De voorgenomen maatregelenpakketten voor de oplossing van de wateropgave worden opgenomen in het Beheerplan van het waterschap. Over de voortgang van de uitvoering van de maatregelen wordt in de Algemene Voortgangsrapportage (minimaal één maal per jaar) gerapporteerd.

4. Nieuw beleidskader duurzaamheid (uitwerking trits)

4.1 Inhoudelijk kader

Om de wateropgave op een duurzame wijze op te lossen, is het belangrijk om de sterke punten van het Flevolandse watersysteem te bewaren. Daarvoor hanteert de provincie de volgende uitgangspunten. In de onderstaande paragrafen worden deze nader uitgewerkt.

1. Behoud van de grote peilvakken is gunstig voor laterale berging.
2. Een grote drooglegging is gunstig voor de verticale berging.
3. Vasthouden waar het kan, bergen waar haalbaar, afvoeren moet.
4. Afwentelen is in Flevoland vooral een kwaliteitsprobleem.
5. Compenseer toenemende verharding door open water.
6. Versnipperen van het watersysteem en een hoog peil zijn soms nodig.

Een robuust watersysteem voor wateroverlast

Een robuust watersysteem heeft een zekere veerkracht en zelfherstellend vermogen. Voor wateroverlast bepaalt de mogelijkheid van berging de robuustheid van het systeem.

Ad 1). Behoud van de grote peilvakken is gunstig voor laterale berging.

Behoud van de grote peilvakken is een eenvoudige methode om veiligheid in het systeem te houden. Door de grote peilvakken is het systeem weinig gevoelig voor overlast door lokale, hevige onweersbuien. Deze kunnen zo makkelijk zijwaarts afstromen zonder wateroverlast te veroorzaken.

Ad 2). Een grote drooglegging is gunstig voor de verticale berging.

De Flevolandse bergingscapaciteit zit niet zo zeer in de grote hoeveelheid open water, maar in de berging in de bodem (kleischeuren) en de grote drooglegging.

De trits voor wateroverlast

Landelijk wordt bij het oplossen van de wateroverlast de trits vasthouden-bergen-afvoeren gehanteerd. Zo ook in Flevoland. De mogelijkheden voor de verschillende oplossingen uit de trits zijn echter sterk afhankelijk van de gebiedseigenschappen.

Ad3). Vasthouden waar het kan, bergen waar haalbaar, afvoeren moet.

Vasthouden wordt in Flevoland gedaan door dynamisch peilbeheer. Dynamisch peilbeheer betekent dat bij hevige neerslag het afstromende regenwater voor een korte tijd wordt vastgehouden in hogere delen van de polder. Hiermee wordt voorkomen dat lagere delen van de polder onder water lopen.

Zoals gezegd is in het polderontwerp bewust weinig open water gecreëerd. Door de grote schaal van de polder betekent het aanleggen van enkele procenten meer waterberging een grote opgave, die met de relatief hoge grondprijzen in Flevoland kostbaar is.

Open waterberging is een oplossing die vooral gunstig is als deze kan meekoppelen met andere opgaven. Zo is het gunstig bij het oplossen van de waterkwaliteitsopgave voor de Kaderrichtlijn Water door meer natuurvriendelijke oevers aan te leggen, of bij het inrichten van aantrekkelijke waterpartijen voor recreatie. Ook in de stad heeft extra open

water een nuttige functie om verharding te compenseren en om een aantrekkelijk woon- en recreatiemogelijkheden te scheppen.

Afvoeren in de polder is uiteindelijk altijd noodzakelijk.

Afwentelen

Afwentelen is het ongevraagd overdragen van kwantiteit- en kwaliteitsproblemen of daarmee gepaard gaande kosten naar andere plaatsen, bestuurslagen, milieucompartimenten of generaties. Meestal wordt bedoeld op bovenstrooms veroorzaakte waterkwantiteitsproblemen voor benedenstrooms gelegen wateren. De gedachte is dat wanneer de trits goed gehanteerd wordt, er geen sprake is van afwenteling.

Ad4). Afwentelen is in Flevoland vooral een kwaliteitsprobleem.

In Flevoland gaat het er niet om of het water afgevoerd moet worden, maar waar en wanneer. De afvoer moet zo gunstig mogelijk in de tijd verdeeld worden.

Voor Rijkswaterstaat is met name de kwaliteit van het uitgeslagen water van belang. De verblijftijd van het water in het Ketelmeer en het IJsselmeer is vele malen korter dan de verblijftijd van het water in het Markermeer. Daardoor is het Markermeer gevoeliger voor uitgeslagen water van een slechte kwaliteit. Rijkswaterstaat en Zuiderzeeland hebben over afwentelen afspraken gemaakt in de waterakkoorden.

Compensatie verhard oppervlak

In het Omgevingsplan is beleid opgenomen om afwentelen van wateroverlast door toenemende verharding bij ruimtelijke ontwikkelingen te voorkomen. Dit beleid staat bekend als de afvoernorm, hoewel het strikt genomen geen norm is maar een richtsnoer.

In de partiële herziening is de afvoernorm als volgt verwoord. *“De afvoer uit het plangebied mag in de toekomstige situatie niet toenemen ten opzichte van de huidige situatie. Hierbij wordt een maximale afvoer genoemd van 1,5 l/sec/ha bij een bui die gemiddeld maximaal één maal per 100 jaar voorkomt. Daarbij kan gebiedsgericht worden geoptimaliseerd na overeenstemming met de watersysteembeheerder.”*

Uit de evaluatie van de afvoernorm door het waterschap bleek dat te rigide toepassen van het beperken van de piekafvoer vaak niet efficiënt is. Het leidde er in de praktijk toe dat het principe op een te kleine schaal werd toegepast, waardoor veel kleine peilvakken werden ingericht. Dit vergroot het risico op wateroverlast ter plekke; door de versnippering van het watersysteem wordt de inherente veiligheid van de grote peilvakken teniet gedaan.

Ad 5). Compenseer toenemende verharding door open water

In het algemeen is het beter extra afvoer te compenseren door meer berging in het systeem te brengen. Dat kan door het creëren van meer open water, dit is echter maatwerk. Als er wel voldoende verticale ruimte is in het watersysteem (grote

drooglegging) en het extra ruimtebeslag door open water op grote bezwaren stuit kan het vasthouden van water met stuwen beter zijn.

Het waterschap heeft het provinciale beleid uitgewerkt in de beleidsregel 'Compensatie toename verharding en versnelde afvoer'.

Maatwerk voor functies: wateroverlast niet altijd leidend

Het Flevolands ontwerp is weliswaar een concept waar nog lang op voortgebouwd kan worden, toch moet er voor bepaalde situaties afgeweken worden van deze principes om maatwerk mogelijk te maken.

Ad 6) Versnipperen van het watersysteem en een hoog peil zijn soms nodig.

Voorbeelden hiervan zijn het inrichten van peilvakken met een hoger peil voor een betere waterkwaliteit (onderdrukken 'slechte' kwel) en het isoleren van gebieden die een ander (natter) peilbeheer nodig hebben (verdrogingsbestrijding, archeologisch beheer).

4.2 Proces integrale afweging

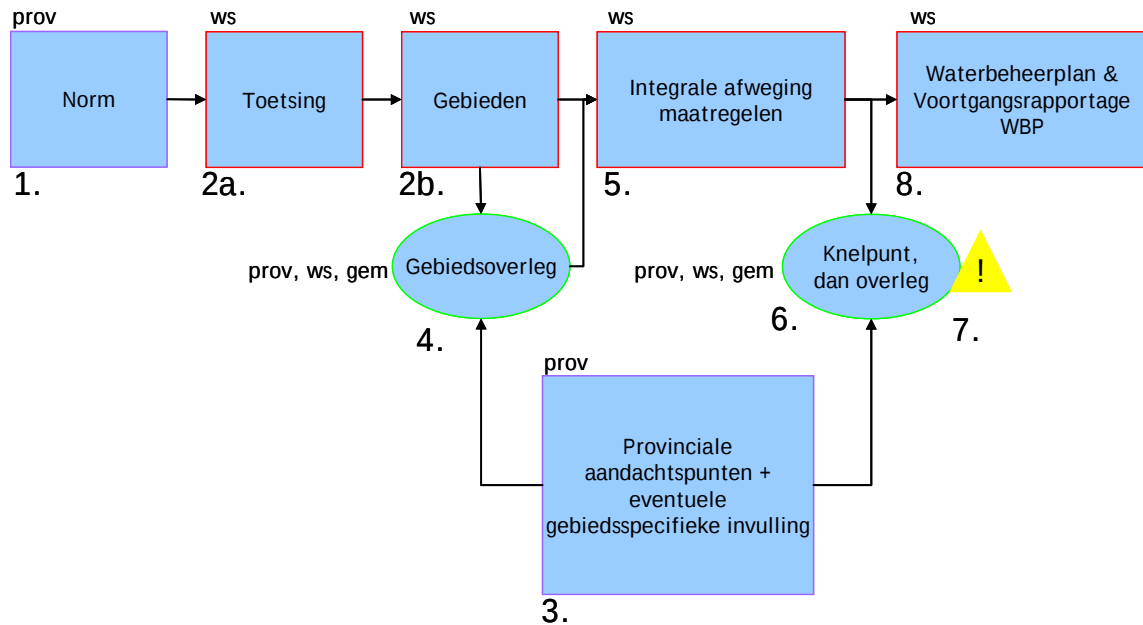
Het waterschap is verantwoordelijk voor het oplossen van de wateropgave voor wateroverlast en drooglegging. Bij de keuze maakt het waterschap een afweging van maatregelen. Om tot een integrale afweging te komen heeft het waterschap hierbij andere partijen nodig. Zij gebruikt hierbij de kaders van de provincie en betreft de belangen en ontwikkelopgaven van de gebiedspartners (gemeenten, provincie, Rijkswaterstaat en private partijen). Onderstaand schema visualiseert dit proces en geeft aan wat de rol is van elke betrokken partij.

Samen met Rijkswaterstaat, het waterschap en de gemeenten zijn aandachtspunten benoemd bij het oplossen van de Flevolandse wateropgave. Deze lijst is gebaseerd op de duurzaamheidsaspecten die in dit hoofdstuk zijn uitgewerkt en op belangrijke provinciale ontwikkelthema's die een raakvlak hebben met de oplossing van de wateropgave.

De provincie houdt samen met gemeenten, Rijkswaterstaat en waterschap de lijst 'Provinciale aandachtspunten wateropgave' actueel.

De lijst is niet opgenomen in deze kaders omdat deze zo actueel mogelijk moet zijn. Daarom wordt deze jaarlijks aangepast door het Flevolands Ambtelijk en Bestuurlijk Water Overleg en wordt door GS vastgesteld.

Het waterschap hanteert deze aandachtspunten bij het maken van de integrale afwegingen en gebruikt deze bij de motivatie van de maatregelenkeuze.

1. De provincie stelt de norm vast.
2. Toetsen
 - a. waterschap voert periodieke toetsing uit,
 - b. hieruit volgen gebieden met een wateropgave.
3. Provincie heeft een overzicht van 'Provinciale aandachtspunten wateropgave' met aandachtspunten voor de integrale afweging
4. Het overzicht met probleemgebieden wordt in een gebiedsoverleg (ambtelijk) overlegd met de provincie en gemeenten. Het doel hiervan is te zoeken naar meekoppelkansen, evt. nader te specificeren met het overzicht van provinciale aandachtspunten van de wateropgave.
5. Het waterschap voert een integrale afweging van maatregelen uit.
6. Mochten knelpunten ontstaan bij het hanteren van het overzicht van provinciale aandachtspunten wateropgave dan volgt (ambtelijk) overleg.
7. Bij complexe integrale vraagstukken vindt overleg plaats over het trekkerschap. Het is de rol van de provincie om te bepalen wie het trekkerschap heeft.
8. Waterschap rapporteert en motiveert de integrale afweging in het Waterbeheerplan (WBP) en de Algemene Voortgangsrapportage.
 - a. In het Beheerplan van het waterschap wordt de strategische maatregelenkeuze beschreven. Dit zijn de maatregelen op hoofdlijnen voor tenminste 2 toetsingsperiodes -12 jaar- van te voren en de doorkijk tot 2050.
 - b. De meer concrete maatregelen voor de korte termijn worden beschreven in de Algemene Voortgangsrapportage.